

Bijlage VMBO-GL en TL

2015

tijdvak 2

geschiedenis en staatsinrichting CSE GL en TL

Bronnenboekje

Staatsinrichting van Nederland

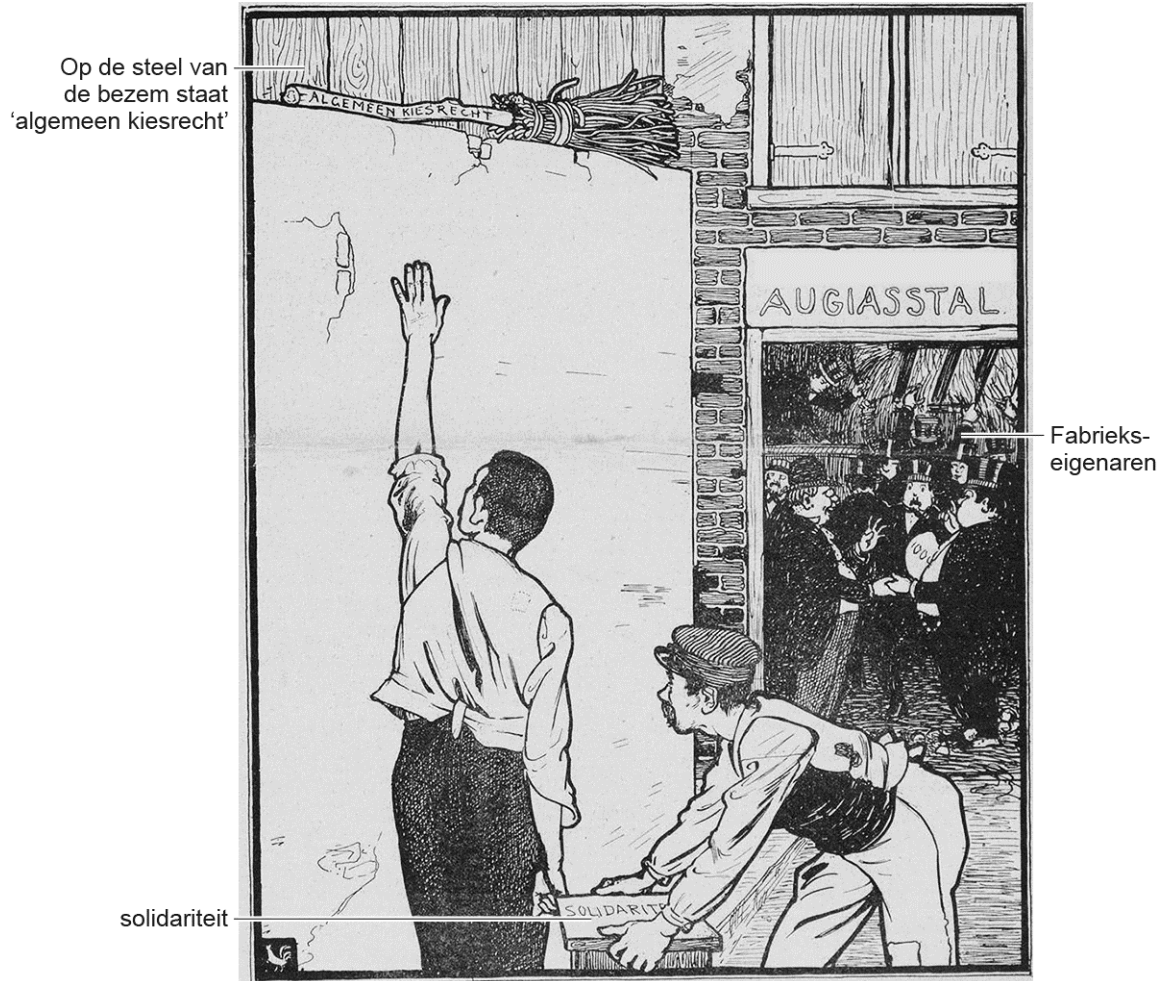
bron 1

Een tekst op een website over de viering van 200 jaar koninkrijk in Nederland (2013):

Nederland is jarig. 200 jaar! Vrij en verbonden door gelijke rechten en plichten.
Laten we dat samen vieren.

bron 2

Een politieke tekening (1902):

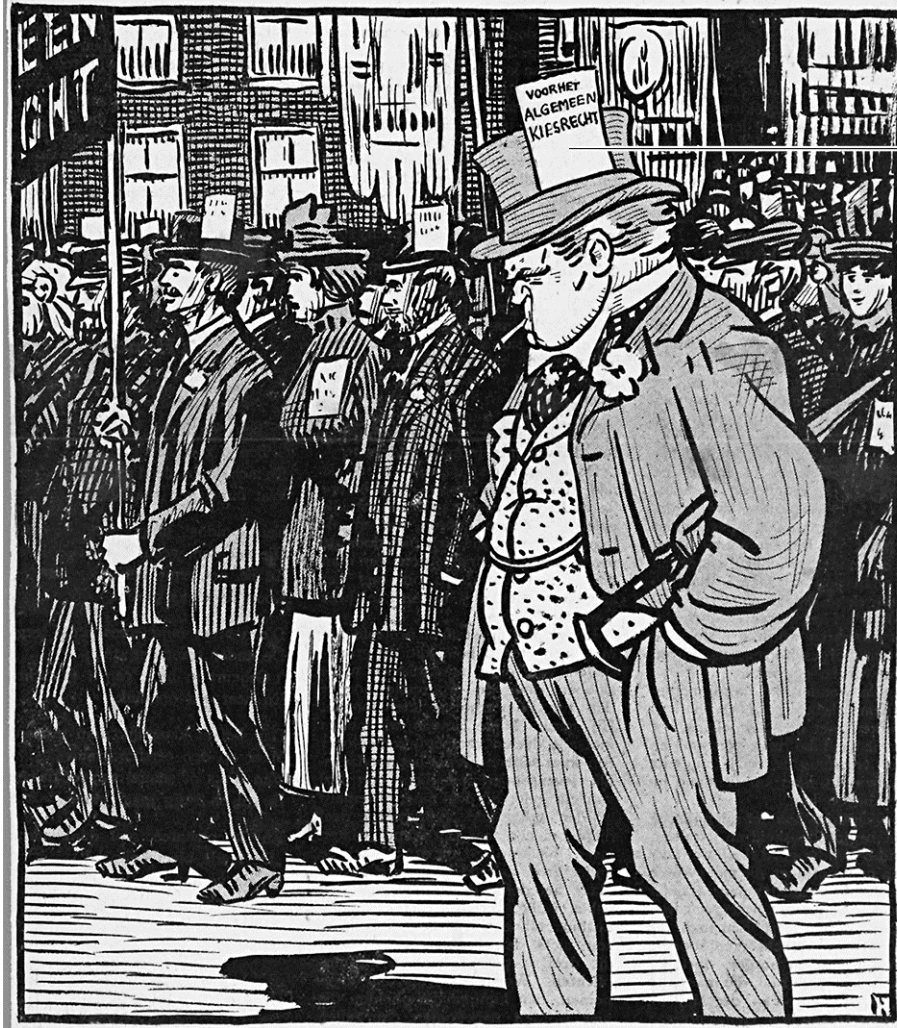

Toelichting

'Augiasstal' is een uitdrukking. Het betekent dat het een troep is.

bron 3

Politieke tekening met als titel 'Abraham Kuyper' (1916):

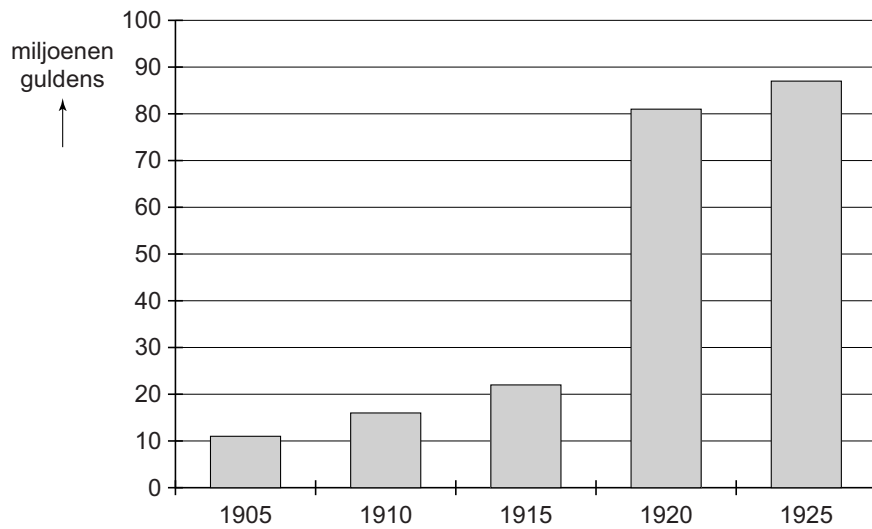
voor het
algemeen kiesrecht

Toelichting

Bij de tekening hoort de volgende tekst: de demonstrant tegen wil en dank
(= tegen zijn zin).

bron 4

Overheidsuitgaven voor het onderwijs in Nederland in miljoenen guldens:

bron 5

Een affiche over Schiphol (1967):

Toelichting

Op het affiche staat de tekst: 'Schiphol - stop'.

bron 6

Een tekst op een website:

Op 1 juni 2005 vond in Nederland een plaats. De vraag die aan de kiezers werd voorgelegd luidde: 'Bent u voor of tegen instemming door Nederland met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa?' Een ruime meerderheid van 61,5% van de kiezers stemde tegen.

Historisch overzicht vanaf 1900

bron 7

Een Duitse historicus beschrijft hoe hij als zevenjarig jongetje het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog beleefde:

Ook de zoon van onze buurman werd opgeroepen om zich als soldaat bij het leger te melden. We renden achter de wagen aan waarmee hij naar de trein werd gebracht en we riepen hem na: "Wees dapper! Kom snel weer thuis". Iemand riep: "Geef de Serviërs een pak slaag!" Ik voegde daaraan toe: "En de Oostenrijkers ook!" Ik was heel verbaasd dat iedereen plotseling begon te lachen.

bron 8

Uit een toespraak van Stalin (1931):

Soms wordt er gevraagd of het niet mogelijk is het tempo van industrialisatie enigszins te vertragen. Nee, kameraden, dat is niet mogelijk! Het tempo moet niet verlaagd worden! Integendeel, we moeten onze doelen halen. Dit zijn we verplicht aan de werkende klasse in de Sovjet-Unie en in de rest van de wereld. Het tempo verlagen zou achterstand betekenen.

bron 9

Twee foto's van Stalin met enkele leden van de Communistische Partij:

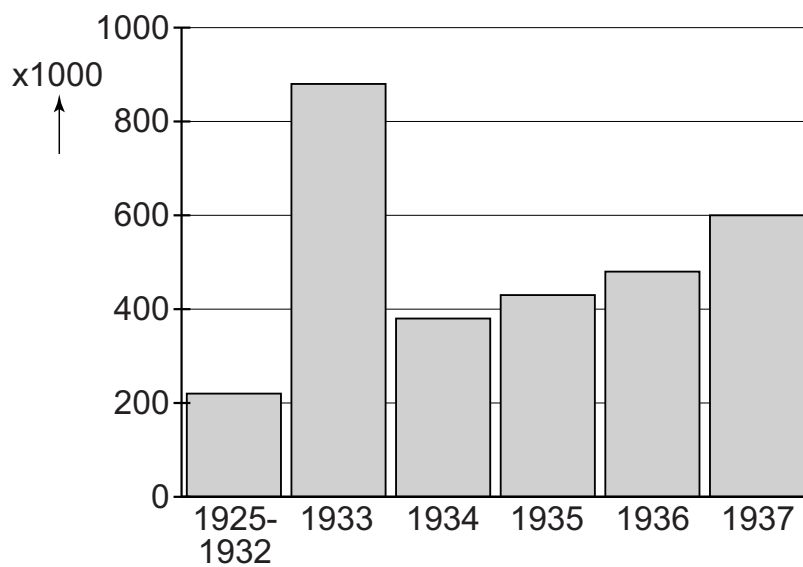

Toelichting

De foto links is het origineel; de foto rechts is met opzet veranderd in opdracht van Stalin.

bron 10

Een tabel met het totaal aantal gedrukte exemplaren van het boek '*Mein Kampf*' (1925-1937):

bron 11

Een aankondiging voor Koninginnedag:

Toelichting

Op de aankondiging staat de tekst: 'Koninginnedag' – Je maintiendrai (*vertaling: Ik zal handhaven*; dit is de wapenspreuk van Nederland) – De plechtige viering te Londen.

bron 12

Uit een Nederlandse verzetskrant (1944):

Ergens in Nederland stapten drie Duitse soldaten een trein binnen en begonnen de persoonsbewijzen van jongeren te controleren. Eén jongeman begon het erg benauwd te krijgen. Een politieagent, die tegenover hem zat begreep de situatie. Hij deed, zonder wat te zeggen, de jongeman een paar handboeien om. Toen de Duitsers langs kwamen en zagen dat de jongeman een arrestant was, vroegen ze hem niets. Vlak voor het volgende station maakte de politieagent de boeien weer los. Hij zei: "Maak dat je weg komt!" en liet de jongen uitstappen.

bron 13

Aantal sterfgevallen in drie steden in 1944:

	eerste helft 1944	tweede helft 1944	verschil
Amsterdam	4401	9737	+ 5336
Rotterdam	3255	7854	+ 4599
Den Haag	2389	5811	+ 3422

bron 14

Een bankbiljet:

Toelichting

Op het bankbiljet staat de tekst: 'De Japansche regeering betaalt aan toonder een gulden'.

('Betalen aan toonder' betekent dat de Japanse regering de waarde van de gulden garandeert.)

bron 15

Het begin van de Eerste Politonele Actie op Java (1947):

Toelichting

In een Nederlandse krant stond in 1947 bij deze foto het volgende bijschrift: 'De mariniers stormen aan land'.

bron 16

Spelende kinderen in West-Berlijn (1948):

bron 17

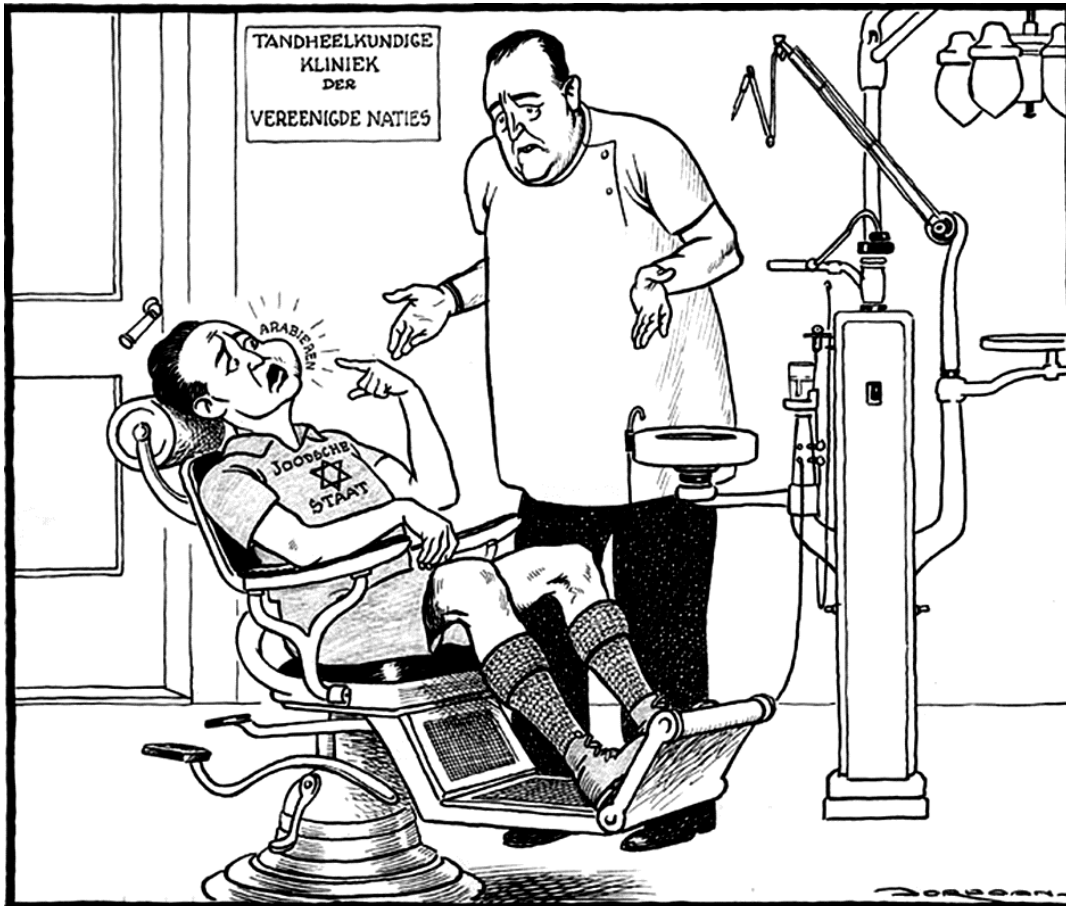
Tekst in een folder, uitgegeven bij de oprichting van de 'Organisatie Bescherming Bevolking' (BB):

Mocht de tegenstander gebruik maken van brandbommen, gifgassen of zelfs atoombommen, dan zal de BB proberen de gevolgen daarvan in huis tot een minimum te beperken.

Daarnaast zal iedere Nederlander moeten beginnen met het nemen van beschermingsmaatregelen voor zichzelf, zijn gezin en zijn eigendommen.

bron 18

Een spotprent over een conflict in het Midden-Oosten (1948):

Toelichting

De tandarts is het hoofd van de Verenigde Naties. Hij zegt: "Het spijt me, maar ik heb geen tang". Aan de muur hangt een bord met de tekst: 'Tandheelkundige kliniek der Verenigde Naties'. Boven de wang van de patiënt staat de tekst: 'Arabieren'. Op het shirt van de patiënt staat de tekst: 'Joodsche staat'.

bron 19

Hieronder staan vijf fragmenten van een Nederlandse politicus die in de periode 1937-1963 in verschillende steden heeft gewoond:

onderdeel 1

In Londen

Rijdend in een bus hoorde ik het angstaanjagende geluid van een vliegende bom. De Duitsers zetten dit wapen in, terwijl ze de oorlog al bijna verloren hadden. Daarna ineens een geweldige slag, één blok verder in een zijstraat. Mijn bus was vertraagd door een stoplicht, anders waren wij getroffen.

onderdeel 2

In Washington

Ik herinner mij een gesprek met president Kennedy. Hij zat op zijn leren draaistoel in zijn werkkamer en staarde naar het gras in de achtertuin van het Witte Huis. Hij zei: "De Nederlanders hebben militaire ervaring in Azië en voor ons zou militaire steun in Vietnam belangrijk zijn."

onderdeel 3

In Bern

Ik hoorde het in de nacht van 10 mei. De eerste berichten op onze ambassade kwamen om een uur of vijf door. Ik was er kapot van. Er was nauwelijks meer telefoonverkeer. Op 11 mei kreeg ik eindelijk iemand in Nederland aan de lijn en ik vroeg: "Hoe gaat het daar?" Op dat moment hoorde ik een bominslag. En de stem aan de andere kant zei: "Nou, je hoort het wel, er vallen hier bommen."

onderdeel 4

In Berlijn

Ik woonde in Berlijn, waar de sfeer beangstigend was. Steeds vaker zag je overal de nazi's in hun bruine uniformen marcheren en de hakenkruisvlaggen wapperen. Maar de burgerij leefde nog vrij onbezorgd. De meeste mensen zagen alleen de vooruitgang in de economie. Toch moest je zeer voorzichtig zijn met wie je omging. Je kon niet meer alles zeggen.

onderdeel 5

In New York

Ik werd benoemd tot tweede man van de Nederlandse vertegenwoordiging bij de Verenigde Naties. In deze eerste jaren hadden de Verenigde Naties nog macht en aanzien. Zij zaten in een wat ouder gebouw, maar in New York was men begonnen met de bouw van het nieuwe hoofdkwartier.

bron 20

Hieronder en op de volgende pagina staan vier afbeeldingen van personen die een rol hebben gespeeld in het Midden-Oosten:

afbeelding 1

afbeelding 2

afbeelding 3

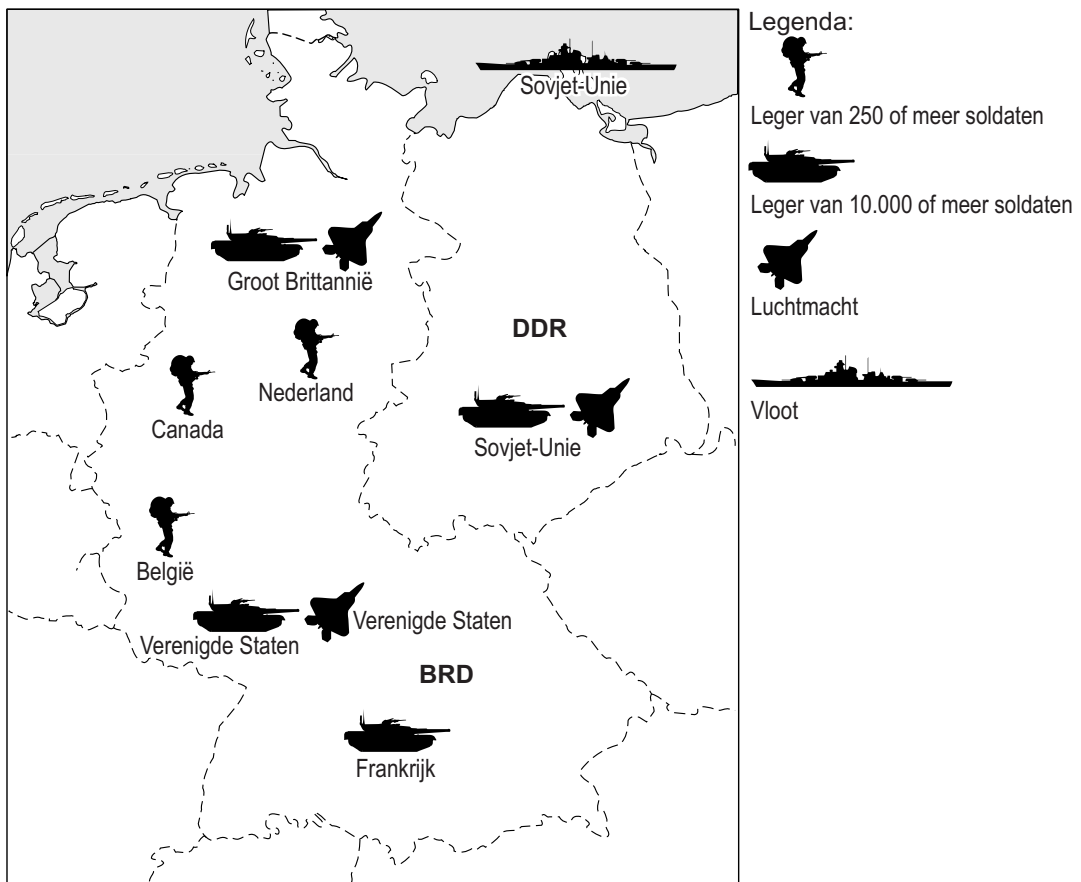

afbeelding 4

bron 21

Een kaart over de aanwezigheid van buitenlandse militairen in de BRD en de DDR (1980):

bron 22

Hieronder en op de volgende pagina's staan vijf afbeeldingen uit de geschiedenis van Europa (uit de periode 1940-1985):

afbeelding 1

Invasie van de Geallieerden

afbeelding 2

Razzia die leidde tot de Februaristaking

afbeelding 3

President Kennedy op bezoek in een gedeelde stad

afbeelding 4

President Reagan op bezoek bij president Gorbatsjov

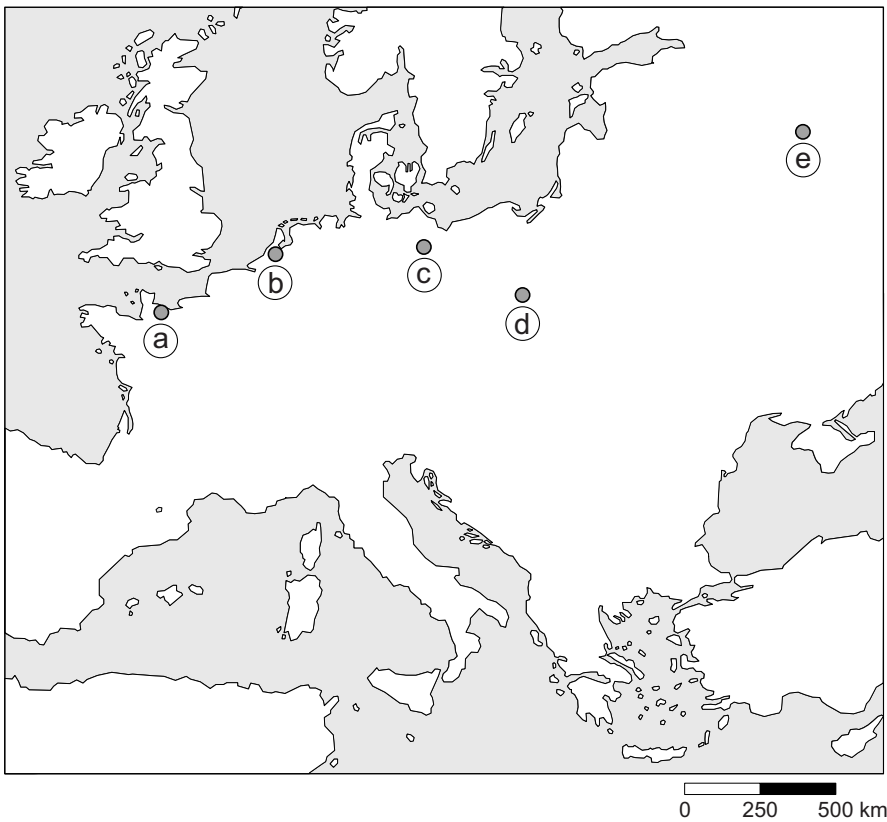
afbeelding 5

Auschwitz wordt bevrijd

bron 23

Een kaart van Europa, met daarop vijf plaatsen (a, b, c, d en e) waar in de periode 1940-1985 belangrijke historische gebeurtenissen hebben plaatsgevonden:

bron 24

Hieronder staan twee overzichten van landen met het totaal aantal behaalde medailles tijdens Olympische Zomerspelen:

1	aantal medailles
Sovjet-Unie	132
Oost-Duitsland	102
Verenigde Staten	94
Zuid-Korea	33
West-Duitsland	40
Hongarije	23
Bulgarije	35
Roemenië	24
Frankrijk	16

2	aantal medailles
Verenigde Staten	101
Rusland	63
Duitsland	65
China	50
Frankrijk	37
Italië	35
Zuid-Korea	29
Cuba	25
Oekraïne	23

bron 25

Een kaart van Europa:

bron 26

Hieronder staan drie onderdelen uit troonredes van koningin Beatrix:

onderdeel 1

Uit de troonrede van 1995:

Door de eeuwen heen zijn velen naar Nederland gekomen om hier te wonen. Dit is voor onze samenleving in veel opzichten een verrijking. Veel nieuwkomers hebben op dit moment te weinig uitzicht op werk en op volwaardige deelname aan onze maatschappij.

onderdeel 2

Uit de troonrede van 1998:

Het wordt telkens weer duidelijk hoezeer landen en volkeren van elkaar afhankelijk zijn. De wereld lijkt steeds kleiner te worden. Politieke, economische en maatschappelijke veranderingen in het buitenland beïnvloeden ook ons land.

onderdeel 3

Uit de troonrede van 2002:

Nederland kent een traditie waarin de godsdienst van mensen uit de hele wereld de ruimte wordt geboden. Die traditie moet behouden blijven.